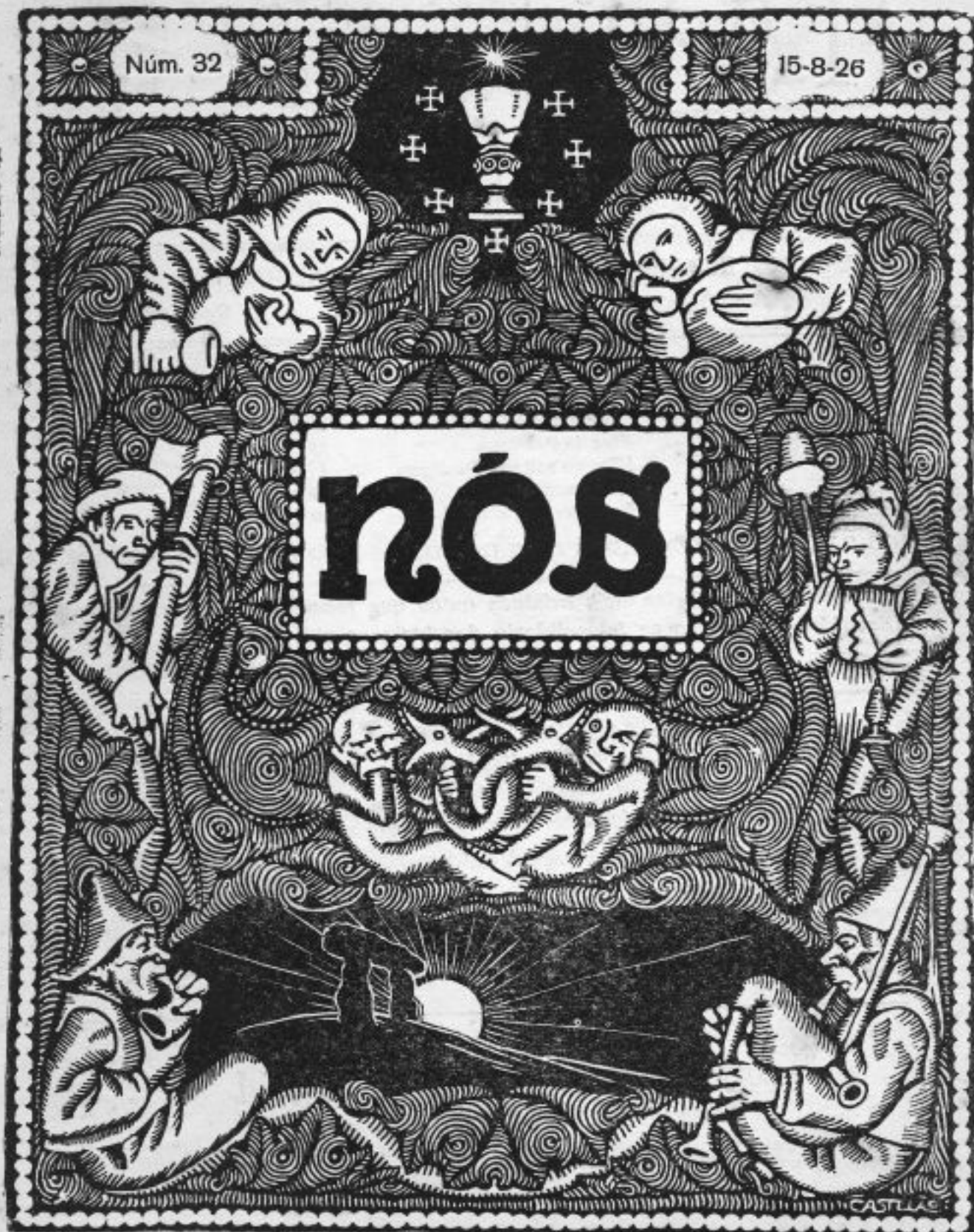

Núm. 32

15-8-26

nós

BOLETIN MENSUAL
da
CULTURA GALEGA

DIREITOR LITERARIO
Vicente Risco

DIREITOR ARTÍSTICO
Alfonso R. Castelao

DIRECCIÓN E REDACCIÓN

Sto. Domingo, 47 - OURENSE

ADEMINISTRACIÓN:

Real, 36 1.º - A CRUÑA

ABONAMENTO

Doce números, na Península	6 pesetas.
Fora da Península	15 ..
Número solto na Península	1 ..
Na Arxentina	60 centavos
En Cuba	30 ..

OS PAGOS SON ADIANTADOS E OS GASTOS DE XIRO DE CONTA DOS SUSCRITORES

Este boletín non publica mais orixinas qu'os que foran directamente solicitados pol-a Dirección. Tampouco se fai solidario das idelas n-eles emitidos, a non ser dos que por non iren rubrados, enténdense que son da Redacción.

SUMARIO

Lellas ao teu ouvido, por F. Bouza Brey.
Boreas, por Manuel Portela Valladares.
Ulyses, Tradución de R. Otero Pedrayo.
Archivo filolóxico e etnográfico de Galiza
Os homes, os feitos as verbas, pol-a Redacción.

LEA VOSTEDE

A NOSA TERRA

IDEARIUM DAS
IRMANDADES

Administración Real, 36 — A Cruña

BOLETIN MENSUAL DA CULTURA GALEGA

Ano VIII

Ourense 15 Agosto 1926

Núm. 32

LELIÁS AO TEU OUVIDO

O pumariño da noite quer froitificar estrelas.

O tanxer de ista cantiga é a sinal para alcendelas...

— ¡ay meu amor!—

...é a sinal para alcendelas

Agárdanos na ribeira, sob o descordo do mar,
no seo dos cons, o leito de herbiñas de namorar...

— ¡ay meu amor!—

...de herbiñas de namorar.

As nove ondas do ensono espreitan co seu engado
pra enguedellar a toleira de ista noite de noivado...

— ¡ay meu amor!—

...de ista noite de noivado.

Eisí ao fontegal da espranza, antes de que saia o día
iremos enguedellados catar a frol da auga fría...

— ¡ay meu amor!—

...catar a frol da auga fría.

Ao alén!, que no pumariño maduren os luceiros;
nosos dous curazós beilan tolos nos ledos turreiros,

ay meu amor;

no labradio das ondas albea a frol do luar,
lámpada para o teu leito de herbiñas de namorar,

ay meu amor;

si algún malfado nos fire axofaremos o mal
a bicos, jouh caramiña de un virxe caramiñal...

— ¡ay meu amor!—

de un virxe caramiñal.

F. BOUZA BREY.

B O R E A S

ALBOR, quer decir escomenzo, claridade, lus nova. I a lus, visibel ou invisibel é a áne-ma do mundo. As suas vibracións fan còr, fan liña, fan forma, fan pensamento, fan vida.

A paisaxe n'está soilo nas cumiadas e, pen-dores, nas arbres e nas augas. Está tamén no ceo, na luminosidade da outura, nos reflexos que arranca, no soplo vital que pon en canto chinca. Terra e mar son súbditos da lus, sumi-sos sempre a seguiren o seu tono; artesans que baixo a sua voz compoñen a gran sinfonía da natureza.

Esta lei de correspondencia anire o seitor alto e a parte inferior da paisaxe foi ben coñe-cida e practicada pol-os pintores holandeses, os que mais deberían influenciar por afinida-des de lus nos futuros artistas galegos. Ruys-dael, Hobbema, Potter, reproducen sempre esaiitamente no chan as nodoas i as tintas do ceo.

Un pedazo de terra, queimada de séculos, despoboad, antoxouseme no frescor da ma-ñán, nos cendals, de brétema que puxera recente chuva, que tiña, no regato sedento an-re mortas valgadas e na rara vexelación, as perspetivas dun cadro do Norte. A alma inten-sa, trágica, adoeida do planalto fuxira diante das fecundidades da auga. O hourizonte troc-a por galas de bonitura o seu intrés de gran-deza atormentada.

O arte cláseco -euritmia, predominio da liña, medida que xurde eisponánea dos ollos- nas-ce dunha lus cegadora que mata as còres, que afia as aristas, que presentando só contornos permite reparar a mals nímia irregularidade. Velehi o equilibrio soberán do gran tempro de Karnac, d'Acropolis, dos moimentos do Nilo. Requieren base uniforme alonxada de todo accidente, e igoaldade no ar.

Na pedra -inmovilidade e perennidade - bus-ca o pensamento - os seus módulos - arqui-tectura e escultura-. Son as artes da serenida-de, son Homero, Sócrates, Zenon, o espírito da Grecia sen o viaxelro Dyonisos.

E por iso a pintura naseu no Norte. Ende-nantes a policromía -oposición de còres- re-presentaba todo o contrario do que a pintura, ligazon e desvanecementos, representa.

Vivimos nosoutros en mol soavidade, sen que ren nos fira de fora, nunha constante afabi-lidade -outra vez volta ante min o recordo dos Países Baixos- en repouso sensual, en tépedo agrado do mirar. Unha luz húmida, esmerila-da, deixamos contemplar en quietude eiscesi-va o mundo exterior e lévanos a nos recoller naquelas vagas sentimentales intimidades do espírito que constituino o xenio da nosa Rosalía. Canto mais chove mais pra dentro miramos. A saudade galega fórmase como as nubes, de vapor d'auga, que a vegadas cállase nos ollos.

Os pobos i as razas son a Geografía, i a Geografía pódese dibuxar, pol-a lus.

Non falemos demasiado, pois, da paisaxe galega, senón de humidade galega, de lus ga-lega para eispresarmos o noso caraiter, para lusgar canto nos arrodea.

I eisi alcontraremos que cando ven o vento de Boreas limpando o ceo, secando o chan, cravando as suas agullas, panorama e homes pasamos a outras actividades e ingresamos nun ritmo diferente. Sentimos firmes os pés, podemos avanzar, podemos saltar i éntannos degaros de facer, de traballar, de progresar.

Estonces lembramos de que as nosas rías teñen semellanzas cos deseños da gran penín-sua da civilización antiga, que pol-os nosos mares pesou a Helade e comprendemos o cul-to d'Apolo, a festa de San Johan, o reino do Sol.

É un contraste, unha compensación, unha harmonía plea de posibilidades que eixiste na alma galega.

Pra esta hora de anovamento, neste albor da nosa terra, desexo os ventos do Norte, se-cadores, que queimen moitas cousas que nos abafan, que nos fagan marchar e nos aguilloen pra ir de présa.

M. PORTELA VALLADARES

U L Y S S E S

(ANACOS DA SOADISEMA NOVELA DE JAMES JOYCE. POSTOS EN GALEGO DO
 TEXTO INGLÉS, por RAMÓN OTERO PEDRAYO)

QUE paseo paralelo trouxeron ô dar volta Bloom e mais Stephen?

Surlindo co andar ordinario da Praza de Beresford, êles seguiron no orde nomeado as rúas Lower e Middle Gardiner e praza Mountjoy, ô W: logo menos Temple, ô N: logo, menos axiña pol-a praza Gardiner, seguiron sen decatárense deica o cabo da rua do Temple, ô N: logo, inda mais adispacio, deténdose moito seguiron dereito a rúa do Temple, ô N, deica a praza Hardwicke. Chegándose, apartándose e con andar vagaroso, cruzaron diametralmente o circo diante da airexa de San Xurxo, sendo a corda do arco sempre menor que o orco que aquela sostén.

De que falou o duumvirato ô longo do itinerario?

Música, literatura, Irlanda, Dublin, Paris, amizade, muller, prostitución, xantar, da influencia do alumbrado e da luz d'arco ou de lámpara sobr'a crecencia dos enxertos d'arbores paraheliotrópicos, Eirexa católica romana, celibato eclesiástico, nazón irlandesa, ensino xesuítico, profesións, estudo da meiciña, o día d'onte, o malfado do pre-sabbath, colapso de Stephen.

Poido Bloom descubrir factores de semellanza n-as suas iguás ou desiguás reaclións diante da esperencia?

Os dous eran mais sensibres ás impresións musicais que ás plásticas ou pictóricas. Os dous gostaban millor unha maneira continental de vivir, que insular, unha residencia cisatlántica que tras-atlantica. Os dous traballados por esperencias domésticas e por herdada forza de resistencia heterodoxa profesaban sua descreenza pra moitas doutrinas ortodoxas relixiosas, socias, nacionas i-éticas. Os dous ademitián a influencia alternativamentes estimuladora e deprimidora do magnetismo heterosexual.

No qué s'afastan as suas opinións sobr'algun-as cousas?

Stephen afastábase abertamente da opinión de Bloom sobre da importancia da axuda cívica e alimenticia, namentras que Bloom afastábase tácitamente de Stephen sobre da eterna afirmanza do espírito humán na literatura. Bloom daba asenso caladamente á reitificación que fixera Stephen do anacronismo envolto en por a data de conversión da nazón irlandesa do druidismo ô cristianismo feita por Patricio, fillo de Calpornus, fillo de Potitus, fillo d'Odyssus, mandado pol-o Papa Celestino I, no ano de 432, no reinado de Leary, ô ano 260 ou arredor, no reinado de Cormac Mac Art (+266 A. D.) morio d'unha enchenta en Sletty i-enterrado en Rosnaree. O colapso, ô que Bloom puña por causa a priguiza gástrica e certas misturas de variada adulteración e forza alcohólica, xuntamente co traballo mental i-a rapidez do movemento circular n-unha atmósfera carregada, apuñaallo Stephen á reaparición d'unha nube da mañá (ollada por entrambol-os dous dende dous difrentes sitios, Sandycore e Dublin) mais pequena ô comenzo qu'unha mau de muller.

En que cousa as suas opinións eran as mesmas e negativas?

A influencia do alumbrado ou luz eléctrica na crecencia dos enxertos dos arbores paraheliotrópicos.

♦♦

Tiña Bloom porfiado d'asuntos semellantes ô largo de longas camiñatas, no pasado, á noite?

No 1884 con Owen Goldberg e Cecil Turnbull de noite en pasaxes públicas entre a avenida Longwood i-a esquina de Leonardo, e

esquina de Leonardo e rúa de Synge, e rúa de Synge e avenida de Bloomfield. No 1885 con Percy Ahjohn na noitiña, recrinados contr'a parede, ante Vila Gibraltar e a casa de Bloomfield en Crumlin, baronía d'Uppercross. No 1886 con amigos de viaxe, falando fronte por fronte e ollando pr'as portas, nas terceiras do tren suburbano. No 1888 moitas veces co Maior Brian Tweedy e a súa filla Miss Marion Tweedy, xuntos ou arredados, nas vacacións na casa de Matthew Dillon en Roundtown. Outra volta no 1892 e outra no 1893 con Xulio Mastiemy, nas dúas ocasións no despacho do derradeiro, na rúa Lombard, W.

Qué consecuencias refrexábanse pra Bloom da irregular secuencia das datas 1884, 1885, 1886, 1888, 1892, 1893, 1904, infruindo no seu fado?

Malinaba que a progresiva extensión do campo do seu desenrolo individual i-esprimentel era regresivamente acompañado da diminución do campo da conversa e das relacións interindividuais.

* *

Asegún qué camiño?

Da inexistenza á existencia il chegaba a moitos i-era recibido coma sin: existencia con existencia il era co-algún com'algún co-algún: de existencia ido á inexistenza ha ser por todos percibido coma ningún.

* *

Qué fixo Bloom en chegando ó seu destino?

Na escaleira da casa do 4.º do equidifrente desigual dos números, número 7 rúa Eccles, botou mecánicamente a mau na alxibeira d'atrás dos seus calzós, procurando a chave de

* *

Ond'estaba?

Estaba na alxibeira correspondente do pantalón que tiña trocado no día.

Por qué s'enrabecehou dobrementes?

Por mor do esquecemento e mais por lembrar ter pensado por dúas veces en se non esquecer.

* *

Cáles foron logo as alternanzas diante a,

premeditadamente (respeitivamente e *impensadamente*, parexa sen chave?

Entrar ou non entrar. Chamar ou non chamar.

* *

Acordo de Bloom?

Unha estrataxema. Pondo os pés riba do muriño, rubiu na balastrada, apretou o chapéu na testa, agarrou dúas puntas na beixa unión da balastrada co-a escaleira, baixo o corpo pouco e pouco, no seu altor de cinco pés, nove pulgadas e mela, deica dous pés, dez pulgadas da superficie do enlousado, e permiendo o corpo moverse libremente no espazo, arredándose dos balaustres e baixándose en previsión da caída

* *

Il caeu?

Pol-o sabido peso do seu corpo, de nove pedras e catro libras, asegún a graduada máquina pra periódico peso na casa de Francis Froedman, farmacéutico-químico da rúa Frederick, 19, N, pol-a derradeira festa da Ascensión, a saber, o doce de Malo do ano bisesto de 1904 da era cristiá (era xudía 5664, era manometana 1322), áureo número 5, epacta 13, ciclo solar 9, letra dominical C. B. Indiceión romana 2, período xuliao 6617, MCMIV.

* *

Il ergueuse lastimado?

Ganando novo equilibrio estabre, ergueuse sen golpe, inda que axitado pol-o choque, ergueu o aldabón exercitando a forza no seu libre flanco movente e por forza de palanca de primeiro xénero alcanzou a cociña pol-o fregadeiro subxacente, acendeu a forza d'un mixto por frega, ceibou gas inflamable de carbón dando volta á chave producindo unha outa lapa que regulou a calada candescencia, e por fin acendeu un candieiro.

* *

Qué sucesión de imaxes ouservou ó tempo Stephen?

Apoiado na verxa mirou a través dos transparentes vidros da cociña un home regulando unha chama de gas de 14 C. P., un home

acendendo un candieiro, un home sacando unha por unha cada unha das súas bolinas, un home deixando a cocina c'un candieiro de 1 C. P.

* *

Voltou o home xurdir n-outro lado?

Logo de catro minutos, o lume do seu candieiro víase pol-o semicircular vidro semitrásparente riba da porta do páteo. A porta diu volta nos couzós. No aberto espazo xurdiu o home sen chapeu, co candieiro.

* *

Obedeceu Stephen seu aceno?

Obedeceu, entrando docemente, axudou a pechar i-encadea a porta e seguiu o longo do hall a traseira do home e listados pés i-acesa candeia, pasaron unha alumiada bufarda de porta e amodiño baixaron unha escaleira de caracol de cinco escalós, que levaba á cocina da casa de Bloom.

* *

Qué fixo Bloom?

Matou o candieiro c'un soplido agudo na chama, puxo dúas cadelas de pifrelo d'asento liso na pedra do lar, unha pra Stephen d' costas á fenestra, outra pra il cando lle cumprise, axoellouse n-un xoello, compuxo na reixa unha pira de guizos resinosos cruzados, algúns papeles de coores e polígonos mal feitos do millor carbón d'Abram a 21 shillings a tonelada, do almacén dos Sres. Flower e McDonald, num. 14 da rúa D'Ollier, puxo lume en tres puntas de papel c'un mixto, co que liberdouse a enerxía potencial contida no fogón por entrar o seu carbono e o seu hidróxeno en ceibe unión co oxixeno do aer.

* *

En qué aparicións pol-o xeito malinaba Stephen?

Sobre d'outras en calquera lado, cando axoellado n-un xoello ou nos dous, acendía lume pra il, do irmán Michael na enfermería do Colexio da Compañía de Xesús en Clongowes Wood, Sallins, condado de Kildare; do seu pai Simón Dedalus, n-un desalaxado carto da súa primeira residencia en Dublin, número

ro 15 da rúa Fitzgibbon; da súa Madriña Miss Kate Morkan na casa da súa difunta irmá Miss Xulia Morkan, no 15 Usher's Island; da súa nai Mary, viuda de Simón Dedalus, na cocina do 12 da rúa North Richmond, na mañá da festa de San Francisco Xavier, 1898; do Director de Estudos, Padre Butt, no anfiteatro de física do Colexio universitario, 16, Stephen's Green, N; da súa irmá Dilly na casa do seu pai en Cabra.

* *

Qué pudo ollar Stephen erguendo a vista á outura da lapa, na parede oposta?

Debaixo d'unha ringleira de cinco campaiñas, unha corda combada estesa antre dúas grapas postas nos socalcos da chemineia, da que penduraban catro pequenos panos cadrados dobrados consecutivamente en reutángulos adxacentes e un par de calcetas gris de muller con corchetes de ligas Lisle e pés na súa adoitada posición, descansando en tres clavixas de pau, dúas nos cabos e a terceira no punto d'unión.

* *

Qué mirou Bloom na reixa?

Á dereita (mais pequena) penduraba un cazo d' porcelana azul; á esquerda (mais longa) unha cazola de ferro negro.

* *

Qué fixo Bloom?

Removeu o cazo á esquerda e levou a cazola pr'o fregadeiro pra tapal-a corrente o abril-o grifo.

* *

Correu a i-auga.

Correu. Do Depósito de Roundwood no condado de Wicklow d'unha capacidade cúbica de 2.400 millóns de galós, percorrendo o longo d'un aqüeduto por baixo da terra de filtros principais de simple e dobre tubería feitos según un plan inicial o coste de 5 pesos por yarda lineal pol-o trayecto de Dargle, Rathdown, Glen de Downs e Callowhill o depósito de 26 acres en Stillorgan, unha distancia de 22 millas, e dende ali o longo d'un sistema de cada vegada máis tanques, d'unha extensión de 250 pés de ancho lindero da cidade na ponte d'Eustace, sobra a rúa Leeson, inda que nos vras, de moita seca e c'un gasto diario de 12

millós e medio de galós, a i-auga tiña baixado por baixo do nivel da chea, pol-o que o ispeutor e inxineiro hidráulico Mr. Spencer Harly, C. E. nas instruccións pr'o emprego da i-auga tiña prohibido o gasto das augas municipais pr'outros fins dos do consumo (ollando a posibilidade de ter que botar mau das augas por dres dos canles Grande e Royal, coma no 1893), especialmente en Gardas do Hospicio do Sul de Dublin apesar da súa ración de 15 galós diarios pra cada probe, tiñan sido causantes d'un gasto de 20.000 galós cada noite por unha variante do seu medidor, como demostrou o axente legal da corporación, Mr. Ignatius Rice, procurador, o que era moito en dano da outra porción do pobo que pagaba ben as taxas, solvente, pol-o que diu a voz d'alarma.

* *

Qué admirou Bloon, ollando pr'o grifo, na i-auga, amante da i-auga, augador, carreiro d'auga?

A súa universalidade; a súa democrática igualdade e constancia de natureza mirando seu propio nivel; a súa larganza no océano na proiección de Mercator; a súa fondura nos estreitos da sonda e no Pacífico, que sobe das 8.000 brazas; a inquecenda das augas e movilidad das partículas de superficie, visitando por turno todol-os lugares das orlas; a independencia da súa unidade; a variabilidade dos estados da mar; a súa quietude hidrostática na calma; a súa hidrokínética turxitude nas grandes mareas; a súa tranquilidade despois da devastación; a súa esterilidade nas terras circumpolares; a súa sinificanza climatérica e comercial; a súa preponderanza de 3 a 1 sobre a parte enxoita da terra; a súa indisputable hegemonía estendéndose en légoas cadradas por toda a rexión do trópico de Capricornio; a primordial estabilidade da súa primitiva bacia; o seu leito de trollo leonado; o seu poder pra disolver e manter disoltas todal-as sustancias que se disolven contando millós de toneladas dos mais finos metais; as súas graciosas erosións en penínsulas e promontorios vixiantes do largo; os seus depósitos aluviás; o seu peso, volume e densidade; a súa tranquilidade nos lagos e lagoas das montañas; a gradación das coores nas zonas xeadas, temperás e

quentes; as súas ramificacións conductoras nas correntes dos lagos e na confluencia dos grandes ríos c'as correntes trasocéánicas: gulfstream, correntes norte e sulecuatorías; a súa forza nos terremotos, mananciales, puzos artesiáns, erupcións, torrenteiras, remoiños, maelströms, resacas, regueiros, cachoeiras, olas, puzos das minas, geysers, inundacións, dioibos, treboadas; a súa esleza circumterrestre e a horizontal comba; a súa secreción nas primaveiras e humidade latente amostrada pol-os aparellos higrométricos i-eixemprificadas pol-os buratos da parede da porta d'Ash-town, saturación do aer; estilación do orballo; a simplicidade da súa composición, dúas porcións de hidróxeno pra unha d'oxíxeno; súas virtudes curativas; a súa densidade no Mar Morto; a súa penetración constante nos canos, fochas, diques malfeitos, buratos do casco dos barcos; as súas propiedades pra crerear, matal-a sede e o lume, mantel-a vexetación; a súa fallibilidade coma paradigma e paragon; as súas metamorfoses coma vapor, neboeira, nube, chuvia, orballo, pedrazo, neve; a súa forza en rixidos hydrantes; a súa variedade de feitos en badías, seos, golfos, fiords, estreitos, albufeiras, atolls, arquipélagos, canles, pasos, esteiros e brazos de mar; a súa solidez en glaziares, ice-bergs, xelos frotantes; a súa homildeza en traballos hidráulicos, muiños, trubinas, dinamos, estacións eléctricas, serradoiros, fábricas; a súa utilidade en quelles, ríos navegables, docks frotantes; a súa potencialidade derivada das cachoeiras e das mareas; a súa submariña fauna e flora (anacústica, fotófoba) numéricamente, senón literalmente, a verdadeira habitadora da terra; a súa ubicuidade formando o 90° do corpo do home; a peste das fonduras onde podrecen as herbas na i-auga, doentes froles da i-auga, augas mortas na lua mingoante.

* *

Despois de pór a cazola mediada en col dos carbóns ardentes agora, porqué voltou ó grifo?

Pra lavar as maus lixadas c'unha melo gastada pastilla d'enzabón de Barrington coor de limón, que inda tiña algún papel apegado (mercada había trinta horas por catro pence e inda non pagada), na fresca i-auga corrente non conservada mais anovada na súa caída, e

logo enxugal-as maus i-a face n-unha tohalla de holanda de molta basta, envolta n-un soporte de madeira.

Qué razón tiña Stephen pra non aceitar o ofrecimento de Bloom?

Qu'era hidrófobo, odiando o parcial contaúdo por inmersión ou parcial por sumersión na i-auga fría (o seu baño derradeiro fora no mes d'Outono do ano anterior) despregando as sustancias aqüosas de vidro e cristal, despregando aqüacidade de pensamento e de fala.

Qué empechaba a Bloom dar consellos de hixiene e profiláutica, ós que poidera engader suxestións preliminares sobr'a molladura da testa e contraución dos musclos con vivos movementos da faclana, pescozo e rexións torácica e gástrica en caso de baño no río ou no mar, sendo as partes da anatomía do corpo mais sensíbles á i-auga fría, o carolo, estómago e prania dos pés?

A incompatibilidade da aqüacidade co-a orixinalidade erráutica do xenio.

Cál, reducido á súa simple recíproca forma, era o pensamento de Bloom sobr'o pensamento de Stephen sobre Bloom, e o pensamento de Bloom sobr'o pensamento de Stephen en col do pensamento de Bloom sobre Stephen?

Il pensaba que pensaba qu'il era un xudeu, por canto il coñecía que coñecía qu'il coñecía que non-o era.

Qué probas daba Bloom pra demostrar qu'a súa arela era pr'a cencia apricada millor que pr'a pura?

Certas posíbles invencións nas que tiña matinado cando deitado n-un estado de supina fartura e dixestión, animado pol-a súa estimanza da hoxe común, mais d'aquela revolucionaria, importancia das invencións, por eixemplo o paracaídas aerostático, o telescopio reflector, o espiral tirabuzón, o sifón d'auga mineral, a canle con esclusas, a bomba aspirante.

Qué anacos de versos das antigas lénagoas hebrea e irlandesa eran citados con modulacións de voz e tradución de texto por visitante e visitado e por visitado a visitante?

Por Stephen: *sull, sull, sull arun, sull go sio cair agus, sull go cuin* (anda, anda, anda o teu camiño, camiño satisfeito, camiño con lino).

Por Bloom: *Kifeloch, harimon rakatefeh ni baad I zamatefeh* (a tua tempa antr'o teu cabelo é com'un anaco de curtiça de granada).

Com'era unha glífica comparanza dos fonemas dos dous linguaxes feitos en sustanciación da comparanza oral?

Na antederradeira folla branca d'un libro d'estilo literario inferior, *Delicias do Pecado* traguido por Bloom e tan gastado que cuasque perdera o groso) c'un pincel (pedido por Stephen) escribiu Stephen os caracteres irlandeses de *gee, ch, dee, em* sempre e modificado, e Bloom á súa volta escribiu os caracteres hebraicos *ghimmel, aleph, dalet*, e (a falla de *mem*) un substitutivo *qoph*, esplanando os seus valores aritméticos coma números ordiná e cardinás, a saber 3, 1, 4 e 100.

A coñecencia que tiñan os dous d'istas lénagoas, a morta e a viva, era teórico ou prático?

Teóricamente, reducido a certos accidentes de gramática e sintaxe, e práticamente escurrido o vocabulario.

Qué puntos de relación eísten antr'estas lénagoas e as xentes que as falan?

A presenza de sons guturá, aspiracións diacríticas, letras epentéticas e servíles nas dúas lénagoas; a súa antigüidade, sendo as dúas ensinadas no chao de Shinar 242 anos despois do Dioibo no seminario fundado por Jenius Farsaig, descendente de Noah, proxenitor d'Israel e abó de Heber e Heremón, proxenitores d'Irlanda; as súas literaturas arqueolóxicas, xenealóxicas, haxiográficas, exexéticas, homiléticas, toponomásticas, hestóricas e relixiosas, comprendendo as obras de rabbis, Torah, Talmud (Msc'ma e Ghemara), Massora,

Pentáeuco, Libro de Dun Cow, Libro de Ballymoie, Garland de Howth, Libro de Kells: a sua dispersión, persecución, renacencia e resurrección; o isolamento do seu sinagóxico e ecrerástico ritos no *ghetto* (S. Mary's Abbey) e casas de Misa (taberna d'Adán i-Eva); a proscrición dos seus vestidos nacionais por leises penás e aclas; a restauración de Sión en Chanaan e a posibilidade da autonomía ou devolución polítea da Irlanda.

* *

Cál era a sensazón auditiva de Stephen?
El ouvía n-unha fonda, antiga e varil melodía
e acugulación do pasado.

* *

Cál era a sensazón visual de Bloom?
Vía n-unha graciosa, moza forme familiar a
predestinación d'un porvir.

* *

Cales eran en Bloom e Stephen as coasque-
simultáneas volicionás coasque-sensazós das
pechadas identidás?

Visualmente, de Stephen: a tradicional figura
de hypostasis, pintada por Xohan Damascenus,
Lentulus Romanus e Epiphanius Monachus
coma leucodérmica sesquipedaliá, con
cabelo de viño mouro.

Auditivamente, de Bloom: o acento Tradicional
do éstase da catástrofe.

* *

Qué contrarias arelas foron por un e pol-o
outro propostas, acetadas, trasformadas, des-
prezadas, postas n-outros termos, reacetadas,
retilificadas, voltas a confirmare?

O comenzo d'un curso d'istrución italiana,
lugar: a residencia do istrutor. O comenzo d'un
curso d'istrución vocal, lugar: a residencia da
istrutriz. O comenzo d'unha serie de diálogos
estáticos e peripatéticos, lugar: as residencias
dos faladores (supondo que viviran xuntos)
Ship, hotel e taberna, 6 rua Lower Abbey
(W. e E. Connery, propietarios) a Librería Na-
cional d'Irlanda, 10 rua Kildare, o Hespital Na-
cional de Maternidade, 29, 30 e 31 rua Holles,

un xardín público, a vecindade d'un lugar de
culto, a conxunción de dúas ou máis pasaxes
públicas, o punto de bisección d'unha liña rea-
ta, tirada antr'as dúas residencias (supondo
viviren os dialogantes en diferentes sitios).

* *

Qué cousas facían problemática pra Bloom
a realización d'aquelas proposicións mutuas e
procomunadas?

A irreparabilidade do pasado: unha vez
n-unha función de circo na Rotunda, Rutland
Square, Dublin, un clown médeo coorado
e intuitivo, choutou da areia ó público en
procura de paternidade; atopando a Bloom,
alí sentado e isolado, o clown decrarou diante
da xente tolleita de risa qu'il (Bloom) era o
papá (do clown). A imprevisibilidade do por-
vir: en certa ocasión no vran de 1898, il
(Bloom) tiña sinalado un florín (21) con tres
siñás n-o canto e diuno en pagas d'unha conta
devida e recibida por J. e F. Davy, tendeiro
pra familias, 1, Parque de Charlemont, no
Gran Canal pra que circulara riba das augas
da finanza civil pra posibre retorno, xa direito,
xa circular.

* *

Era o clown fillo de Bloom?
Non.

* *

Voltou a peza o Bloom?
Endexamais.

* *

Porqué lle deron tanta pena estas frustracións?
Porque no crítico eixe da humán eistencia,
il desexaba millorar algunhas condicións sociás,
o resultado da desigualdade i-a animosidade
internazonal.

* *

Il pensaba que afastadas aquelas condicións
sería a vida humán infindamente millorable?

Tiñan quedado condicións impostas pol-a
natureza tan difrentes da lei humán coma inte-
grás compoñentes do todo humán; a necesida-
de de destróir pra se manter; o penoso xeito
das derradeiras funcións da eistencia isolada;
a door da nacencia e da morte; a constante e

repetida comenencia (menstruación) da femia simia e (mais especialmente) humana estesa dende a puberdade deic'o retiro da regra; os casos inevitables na mar, nas minas, nas xuntanzas dos gremios; certas terribres doenzas i-as operaciós quirúrxicas que xurden d'elas; o lunatismo conxénito e a criminalidá nativa, pademías esgotadoras; cataclismos catastróficos que dan medo ó cimento da mentalidade humán; tremores de terra que localizan os seus epicentros nas zonas mais poboadas; o feito do crecemento vital ó longo das convulsións dos cámbios, dende a infancia, pol-a madurez deic'a decadencia.

..

Por qué s'afastou da especulación?

Por ser un gosto pr'a intelixencia superior o trocar outros fenómenos mais aceptables en lugar de remoer os fenómenos menos aceptables.

..

Tomou parte Stephen no seu afastamento?

El afirmaba a súa sinificanza com'un coscente animal racional, indo siloxísticamente do coñecido ó descoñecido, e un coscente reaxente racional ante un micro e un macrocosmos inelutabremente afirmado sobre a incerteza do valeiro.

..

Tiña parte Bloom n-esta afirmanza?

Non verbalmente. Sustancialmente.

..

Qué cousa lle daba alento na súa incompreta adesión?

Qué coma un cidadán competente sen chave procedera enerxéticamente do descoñecido ó coñecido a través da incerteza do valeiro.

..

Ademita (Bloom) com'un artigo de fé a influencia dos astros nos desastres sobluares?

Parecíalle tan posíble de probar coma de confutar e a nomenclatura empregada nas cartas selenográficas tan propia d'intuición demostrabre coma d'analoxía mintireira: o lago dos soños, a mar das chuvias, o golfo do orballo, o océano da fecundidade.

..

Qué afinidás particulares había, asegún el ante a lua e mais a muller?

A súa antiguidade nas pasadas e nas presentes xeraciós telúricas; a súa predomiñanza na noite; a súa dependenza de satélite; a súa reflexión de lús; a súa costanza baixo todas as fases; a obrigada invariabilidade do seu aspecto; a súa resposta indeterminada diante das Interrogaciós non afirmativas; o seu poder sobre as augas efloentes e refloentes; o seu poder pra namoriscar, mortificar, dar beleza, dar loucura, incitar i-axudar á delincuencia; a tranqüa inescrutabilidade da súa face; o terrible da súa isolada, domiñante, impracable, esprandecente veciñanza; os seus pronóstecos de treboada e bó tempo; a estimulación da súa lús; o seu movemento, a súa presenza; o sermón dos seus cráteres, os seus enxóitos mares, o seu silencio; o seu splendore (cando visíbre), a súa alianza (cando invisíbre).

..

Foron indefinidamente ociosos?

Por suxestión de Stephen e istigación de Bloom, os dous, primeiro Bloom, logo Stephen, mexaron na escuridade, un a carón do outro, os seus órganos de mexamento reciprocamente invisíbles pol-a circumposición da mau, os seus ollares, primeiro o de Bloom, logo o de Stephen, erguéndose á proieclada semiluniosa sombra.

..

Similarmente?

As trayectorias das súas mexadas primeiro seguidas, logo ó tempo foron desemeillantes: a de Bloom mais longa, menos floente, na incompreta figura da letra bifurcada ante-derradeira do alfabeto que no seu derradeiro ano na Escola Superior (1880) fora capés d'abranguer contra toda a forza inteira concurrente da Istitución, 210 alumnos; a de Stephen mais outa, mais asubliante, que nas derradeiras horas do día anterior fora aumentada por diurética consunción en forte presión vesical.

..

O derradeiro adiós foi impresionante por certo. Dos campanarios lonxanos e inmediatos

chegaba sen acougo o batelar funerario, namentras tod'arredor o sombrizo hourizonte ecoaba co zunido de cen cobertos tambores ponteados pol-o oco estrondo das pezas d'ordeanza. Os abouxantes tronos e serpentinos lustrigos locindo ás vegadas en col da pantasmal escea, testemuñaban com'a artillería do ceo mandaba a súa pompa super natural sobr'o impresionate esputáculo. Unha chuvia caroa^l caeu das vaporosas portas do esquivo ceo sobr'as nuas festas d'unha moitedume en número, asegún a mais baixa computación de cinco centas mil persoas. Unha armada da Policía Metropolitana de Dublin dirixida pol-o Comisionado Xefe en persoa, mantiña orde na basta xuntanza pr'a que os cobres e chirimías da banda de York Street de tempo en tempo executaban maxistralmente nos enloitados istrumentos as febles melodías dirixidas a nós dand'a infancia pol-a queixosa musa de Speranza. Trés lixeiros pr'a excursión e outos ómnibus tiñan sido dispostos pr'a comodidade dos nosos curmaus da aldeia dos que había fartos continxentes. Considerabres divertimentos ofrecíanse pol-os favoritos trovadores das ruas de Dublin L-a-h-n- e M-ll-g-n, que cantaban *The cricht before Larry was stretched* co seu adoitado aire provocando a malenconía. Os nosos dous inimitables payasos fixeron un barullante comercio co-as suas *andhas sábanas* antr'os amadores do elemento cómico e ninguén que teña un recanto no corazón pr'o real esputáculo irlandés lle darian lástima os cartos gastados. Os nenos do Hospital de Homes e Mulleres acugulados nas fiestras estaban encantados d'iste divertimento engadido ós seus diarios enredos, i-unha verba de gabanza débese ás lrmás dos Probes pol-a festa istrutiva que forneceron ós nenos sen pais nin nais. O cortexo vicereal no que había algunhas ben coñecidas donas, presidido pol-as suas Escelenzas estaba n-unha grande tribunia, e n-outra, por frente, a Delegación Estranxeira coñecida por Os Amigos da Illa de Esmeralda. A Delegación, presente en prena forza, consistía no Commendatore Bacibaci Beninobenone (o medio tolleito dayán do partido que tiñan que erguerlle o asento co-a cheda d'unha poderosa grua a vapor), Monsieur Pierrepaul Petitépant, o Grandjoker Vladinmire Pokethankertscheff, o Archjoker

Leopold Rudolph von Schwanzenbad - Hodenthaler, Condessa Martha Viraga Kisaszony Putrápesihí, Hiram I. Bomboost, Conde Athanatos Karamelo pulos, Ali Baba Bascksheesh Rahaf Sokum Effendi, Señor Hidalgo Caballero Don Pecadillo y Palabras y Paternoster de la Malora de la Malaria, Hokopoko Harakiri, Hi Hung Chang, Olaf Kobberkeddelsen, Mynheer Trik van Trumps, Pan Poleaxe Paddyrisky, Goosepond Prhkistr Kratchinabritchisitch, Herr - Hurhausdirektorpresident Hans Chnechli Steuerli, Nationalgymnaslummuseumsanatoriumandsuspensorlumsordinartyprivatdonzengeneralhistoryspecialprofessordoctor Kriegfried Ueberallgemein. Todol-os delegados sen escecución espresaban nos mais fortes termos heteroxéneos sobr'a barbaridade sen nome a que foran chamados coma testigos. Unha altercación animada (na que todos faloron) seguiu-se antr'o J. O. E. I. sobre si a data precisa da morte do Santo Patrón d'Irlanda é o oito ou o nove de Marzal. No desenrolo do debate, balas de cañón, cimitarras, boomerangs, trabucos, aparellos de fumigación, coitelos da carne; pariaugas, catapultas, sacos d'area, anacos de paufferos fixeron aparición e cambearonse libremente toda caste de proieutís. O pueril policía, Constable Mac Fadden, avisado por correo especial de Booterstown, puxo agudamente todo en orde e con lumiosa presa propuxo o día 7 do mes coma solución honorebre pr'os partidos en loita. Foi aceptada por unanimidade. Constable Mac Fadden recibeu as ardentes emboras de todo o J. O. T. E. I. O Commendatore Beninobenone tendo sido tirado de debaixo da cadeira presidencial, manifestou o seu legal conselleiro Avvocato Pagamimi que as varias miudezas gardadas nas suas trinta e seis alxibelas, foran recollidas por il cando a pelexa, dos bolsos dos seus colegas mais novos co-a espranza de volverlles o sentido. Os ouxetos (nos que se contaban algúns centos de relós d'ouro e prata de donas e cabaleiros) foron aixiña restitoidos ós seus lexítimos donos, e reinou unha xeral armonía.

Agusto rubiu Rumbold ó cadalso en elegante traxe de mañá e levando a súa fror favorita, o *Gladiolus cr. sentus*. Anunciou a súa presenza por aquela tos rumboldiana tan xenil e que moitos (sen conseguilo) quixeron imitar. A

chegada do renomado xefe foi saudada por un trono de berros da disforme moledume, as donas vicereales axitaron seus panos ó tempo qu'os mais escitabres delegados estranxeiros armaban unha misturanza de berros: *hoch, banzal, eljen, zivio, dhindhin, pollo Vironia, hiphip, vive, Allah*, antr'os qu'o soante *evviva* do delegado da terra do canto (unha outa dobre F. lembrando aquilas penetrantes e felticel-rasnotascasquales o eunuco Catalani es nosas tataratatareboas) era apenas ouvido. Eran precisamente as oito. O sinal d'orazón foi dada por megaphono e de súpeto todas as testas quedaron núas, sendo removido pol-o conselleiro médico do cortexo Dr. Pippi o chapéu patriarcal do comendador qu'estaba en posesión da familia dende a revolución de Rlenzi. O sabio perlado queminstrou as derradeiras axudas da santa relixión ó mártir preto da morte, axoellouse co mais cristiano espírito n-unha charquela d'auga de chuva, coberta coa sofana a branca testa l-ergueu ferventes oraciós ó Altísimo. EsGREVIA, a carón do outo tallo, estaba a terrible figura do verdugo ca testa metida n-unha ola de 10 gelós con dous buratiños redondos por onde uns ollos miraban furiosamente. Agardando o sinal fatal, verificaba o fio da sua horrible arma asentándoa no seu amorenado antebrazo, ou decapitaba aixinha un tras outro unha grea de carneiros fornecidos pol-os admiradores do seu cruel mais necesario oficio. Preto, riba d'unha fermosa mesa de caoba, estaban lindamente dispostos, o coilelo pra escuarlizar, as ferramentas de diferentes temples (especialmente fornecidos pol-o fabricante de Sheffield Mr. John Round and Son, sonado no mundo inteiro) pra extraer as entranas, unha tarteira de terracota pra a recepción do duodeno, colon, cego, apéndice, etc. cando foran sucesivamente tirados e duas cómodas xerras do leite pra o sangue da preclosísima vítima. O camareiro da casa amalgamada de cás e gatos agardaba pra levar istas vasixas

cheas á benéfica institución. Unha fina comida composta de torrixas, ovos, talladas fritidas e cebolas deliciosas e quentes bolos d'almorzo e té vigorizador, fora disposta pol-as autoridades pra o consumo da figura central da traxedia, a qué, erguéndose c'unha abnegazón rara n-istes tempos espresou seu desexo derradeiro (que foi aixinha ademilido) de que mandaran os pratos por partes iguais ós membros das asociacións protectoras de doentes e indixentes coma proba d'outa estimanza. O *nec e non plus ultra* da emoción abranguéronse cando a sinxela noiva rompendo por antr'as pretas fias da xente, botouse no peito musculoso do qu'estaba a piques de qu'o botaran na eternidade pra a sua satisfacción. O héroe lacrimando a sua figura en aperta d'amor marmuloso: *Sheila, my own*. Logo animado pol-o uso do nome cristiano beixou apaixonadamente todas as áreas da sua persoa que a decencia permitia precurar con ardor. Ela dixo misturando as verbas c'un río de bágoas qu'endexamais s'esquecería do héroe que vivía á morte cantando coma se fose pra un ledo machi no parque de Clonturk. Lembrou cando eran nenos, os pasatempos dos dous nos bancos de Anna Sifley con tal forza que riron xuntos, e todol-os esputadores, incluso o pastor, xuntáronse n-unha alegría xeral. Mais logo todos vireron rios de bágoas pol-os condutos lacrimaes, sendo o vello pastor dos mais emocionados. Homes grandes coma bois, oficiais de paz e xigantes da real *constabulary* d'Irlanda fixeron uso dos seus panos, i-é satisfactorio dicir que non houbo ollo enxoiro. Foi un caso mais romántico; cando un fermoso rapaz graduado en Oxford, sonado pol-as suas fazañas cabaleirescas en col do belo sexo, adiantándose presentou a sua tarxeta, o seu libro de cheques i-arbre xenealóxico, solicitando a mau da abandonada rapaza, pidíndolle que dixerá data e sendo inmediatamente acetado.

ARCHIVO FILOLOXICO E ETNOGRÁFICO DE GALIZA

ETNOGRAFÍA

A SEMANA SANTA EN OIMBRA

Miércoles Santo. — Pra facel-o moimento divídese a xente en dous bandos e forman unha terceira cos do Rosal (anexo da parroquia). Fano c'unha grade que hai pra eso na eirexa coberta con columnas brancas e no centro unha de coor, caxeque sempre bermella. Esta grade súbena con catro roldanas deic'o retablo, e dos lados penduran sáboas ata o chao. Debaixo d'esto e coincidindo co-a mesa do altar, forman un escadoiro coberto tamén con sáboas, e poñen por ela arriba dúas ringlas de santos, e no primeiro peldaño, unha imaxe de Xesús pr'a adoración da Cruz.

Xueves Santo. — Á mañá hai a misa con procesión por adentro da eirexa, e cando a procesión pasa por fronte á porta principal, no instante de chegar a ela o Santísimo, abren a porta con estrondo uns guardas que lle dan escolta namentrás dura a procesión.

Os guardas van vestidos c'un pano ou mantón de crespón, millor si fose dos de Manila, bofado c'unha punta sobr'a testa, de xeito qu'o fleco lle tape a face pra que non os coñezan, e suxeito co chapeu adubado con froles artificiais e anodeado d'unha gran fita de seda, das mais vistosas cores; unha lanza c'unha rella e o pau coberto de fitas de seda de varias cores, presas nos cabos con lazadas do mesmo, de xeito que somentes a lanza e a rella queden descubertas, e un sable desenvainado forman o seu armamento. Por certo qu'iste ano derradeiro, os gardas levaron traxes de crudillo castaño por haber xa por eiquí ben poucos panos de crespón.

Así que rematou a misa, os guardas en dúas filas dan custodia á imaxe de Xesús qu'está no moimento e sirve pr'a adoración da Cruz. Aínda siguen elí firmes todo o serán, sen rebulir e co-a obriga de rezar 40 credos, namentral-a xente fai as cruces, na eirexa. Siguen no seu posto namentral-o oficio das tréboas, e non permiten que ninguén chegue ond'o moimento, agás os penitentes e os que han levar a Cruz. Cando apagan a derradeira luz do candieiro litúrxico, en lugar de carracas e trécolas, os guardas baten co-as puntas das rellas no enlousado, metendo un ruído infernal e sacando grandes moxenas na pedra, namentral-a xente berra e asubia, volven as luces e sal a procesión pol-o orde seguinte:

Van os penitentes en ringla, e atrás d'eles tres homes n-un fronte co-a cruz, as escadas e os fusiles, custodiados pol-os guardas.

Os penitentes levan un pano *coor de rosa* atado ó pescozo, por dúas puntas e abaixo pol-o tercio superior do muslo; o calzoncillo remangado afo punto do pano, descalzos e a testa coberta c'un chapeu ancho tapado c'un pano de seda de xeito qu'as puntas lle tapen a face pra que non os coñezan, e van de xionllos, ou a gatas toda a procesión. Os que levan a cruz van c'unha enagua de muller atada á cintura c'un sedño que da 10 ou 12 voltas, e o resto do corpo en coiro e descalzos, e na testa unha coroa d'espíñas e un trapo tapando a face. Un leva a cruz en que han cravar pr'o outro día ó Nazareno; outro as escadas do desencravo e o outro representa o Bon Ladrón. Os fusiles son dúas escopetas atadas unha á outra pol-os canos e postos nos hombros ispidos do home, que leva os brazos atados ás culatas. Co-a volta da procesión á eirexa remata a función do xueves.

Viernes Santo. — Os guardas van de loito: chapeu negro se adubio, pano de merino negro, lanza con fitas mouras. Asisten á meia misa e ó alzar, pónse xionllo en terra e tiran co sable, e quedan esina ata consumir, y-entón foxen correndo d'a eirexa.

As nove da mañá, é o Encontro: Diante da reitoral poñen un púlpito. Sai o Ecce-Homo n-unha anda e un xudio c'unha gran moca na mau. Levan a anda catro mozos con gorros de feitura cónica e fumando cigarros puros. De trás van tres rapazas novas vestidas con traxes de mahon, chorando (as tres fillas de Sion), e diante e por outros sitios ocultos dous homes cos mesmos traxes das fillas de Sion tapadas testa e face con gorros cónicos, un tocando unha bocina (pr'o que empregan o tubo d'unha máquina d'encher chourizos) e outro un tambor; os guardas protexen ós da procesión e manteñen o orde. O demais é coma n-outros lados. As imaxes son de certo valor, e teñen brazos e testa articuladas que fan varios movementos que conmoven á xente, qu'en canto ven mover a San Xoán ou abril-os os brazos á Virxe, choran con gran desconsolo.

Ó serán fan o Desencravo na eirexa, e os guardas van na procesión do Santo Enterro ond'a urnia, que se deixa na capela do Pilar, qu'está arredada da eirexa.

Os guardas e os penitentes son ofrecidos que van pra purgal-os seus pecados.

PEDRO GONZALEZ PRADA

Oimbra Maio 1925.

OS HOMES, OS FEITOS AS VERBAS

OS MEMBROS DO SEMINARIO DE ESTUDOS NA Súa PRIMEIRA XUNTANZA XERAL

O SEMINARIO DE ESTUDOS GALEGOS

O rematare o terceiro ano de laboura o Seminario de Estudos Galegos mandounos un avance do seu anuario que sairá axiña. NÓS que ven adicando, n-esta segunda xeira, a meirande atención ó xurdio xuntoiro compostelán quixera poñere eiquí a mais cumprida goberza d'él mais diante d'estes listeiros de nomes e traballos folgan os alaudos. Nós que coidamos que o Seminario ven cá chegada dos tempos a enroitaren as actividades da nosa mocidade pol-os canles austeros da disciplina poñeremos eiquí sementes, como un saúdo afervoadado, as verbas con que o Castelaio azou ó fato de rapaces que xuntos na casa do Castro de Ortoño, sementaron a nabíña do que hoxe é dourada barda na seltura, repetindo as espranzas mesiánicas do Profeta.

- Os que andaban en terra de trebas ollaron en vos gran lus...

Estado do S. de E. G. ó rematare o seu terceiro curso

COMISIÓN DIREITORA

Presidente. - Dr. Salvador Cabeza de León.

Censor. - Xosé Filgueira Valverde.

Segretario. - Lois Tobío Fernández.

DIREITORES DAS SEIZÓNS

Cencias naturais. - Dr. Luís Iglesias.

Catalogazón Iconográfica. - Constantino Candeira.

Antropometría. - Dr. Alexandro R. Cadarso, Dr. P. Isacc Rovira Carreró.

Xeoquímica. - Dr. Parga Pondal.

SEIZÓN DE BIBLIOGRAFÍA

Ramón Martínez López.

SEIZÓN DE INFORMAZONS

X. Manoel Magariños Negreira.
Xulio Cordal Carus.

Socios Fundadores

Armando Cotarelo Valledor, Fermín Bouza Brei, Lois Tobío Fernández, Xosé Filgueira Valverde, Ramón Martínez López, X. Manoel Magariños Negreira, Xosé Pena e Pena, Francisco Romero Lema, Wenceslao Requeixo Buet, Alberto Vidán Freiria, V. Requeixo Cambeses.

Socios asesores

Mestres Drs.

Armando Cotarelo e Valledor, primeiro presidente; † Manoel Lago e González, presidente de honor; Salvador Cabeza de León, presidente; actual: Lois Iglesias, director da Seizón de Ciencias Naturais.

Socios de número por orde de ingreso

1. Armando Cotarelo Valledor; 2. Xosé Filgueira Valverde; 3. Ramón Martínez López; 4. X. Manoel Magariños Negreira; 5. Lois Tobío Fernández; 6. Xosé Pena e Pena; 7. Salvador Cabeza de León; 8. Xulio Balboa López; 9. Xoaquín Xil Armada; 10. Xavier Pardo Bedía; 11. Lois Iglesias; 12. Lois Feixoo Sánchez; 13. Lois Santaló e Rodríguez de Viguri; 14. Urbano Lousada; 15. Victoriano Taibo; 16. Eduardo Lence Santar e Guitián; 17. Salustiano Portela Pazos; 18. Pierre Ledevin; 19. Fr. Samuel Eixán; 20. Mariano Tito Vázquez; 21. Francisco Asorey; 22. Camilo Díaz Balbino; 23. Lois Catá.

Socios correspondentes por orde de ingreso (1)

Xosé María de la Fuente Bermúdez, * Manoel Banet e Díaz Varela, Vicente Risco, Fermín Bouza Brei, * Fermín López Cuevillas, Alfonso Rodríguez Castelao, Angel del Castillo López, Manuel Lugo Freire, Antonio Lousada Diéguez, Ramón Otero Pedrayo, Xohan Rof Carballo, * Leandro Carré Alvarellos, Gonzalo López Abente, Ramón Cabanillas, Antón Noriega Varela, Xoaquín Alras Sanxurxo, Xoaquín Lourenzo, Antón Magariños Granda, Anxel Romero Cerdeiría, Alfonso Herbella Courel, Lois Ksado, Xohán M. Saenz Mon, Xosé Novás.

Socios aspirantes por orde de presentación

N. Requeixo Cambeses, fundador; Wenceslao Requeixo Buet, fundador; Alberto Vidán Freiria, fundador; Xohan Pérez Millán, 27 Outono

1923; Fr. Manuel Bandín Herme, 27 Outono 1923; Carmen Sierra Domínguez, 10 Santos 1923; Manoel Banet Fontenla, 10 Santos 1923; Manoel Taboada Roca, 16 Santos 1923; Antonio Taboada Roca, 16 Santos 1923; Xoaquín Fontes, 11 Outono 1924; Antón Vilar Ponte, 11 Outono 1924; Luisa Cuesta Gutiérrez, 18 Outono 1824; Constantino Candeira Pérez, 25 Outono 1924; Xulio Cordal Carus, 25 Outono 1924; Valeriano Villanueva, 25 Outono 1924; Antonio Villanueva de Castro, 25 Outono 1924; Feliciano Rolán Vicente, 25 Outono 1924; Fr. Atanasio López, 29 Outono 1925; Enrique Ramos Fernández, 7 Santos 1925; Xosé María Castroviejo e Blanco Cicerón, 7 Santos 1925; Secundino Lugo González, 7 Outono 1825; Celestino Noya González, 7 Outono 1925; Pedro Isaac Rovira Carrero, 14 Outono 1925; Pedro Varela País, 21 Outono 1925; Xosé Inacio Poch e Gutiérrez de Caviedes, 21 Outono 1925; Evaristo Correa Calderón, 28 Outono 1925; Felipe Fernández Armesio, 5 Nadal 1925; Isidro Parga Pondal, 5 Nadal 1925; Alexandre Rodríguez Cadarso, 5 Nadal 1925; Manoel Portela Valladares, 16 Xaneiro 1926; Robustiano Sandes Otero, 20 Febreiro 1926; Manoel Silva Ferreiro 6 Marzal 1926; Lois Bouza Brei, 1 Maio 1926; Casto Sampedro e Folgar, 1 Maio 1926; Xohan Lois López, 1 Maio 1926; Manoel Puente Castro, Pedro Boo Pita, 10 San Xohan.

Socios de nomeamento non comunicado aínda

Mestres Drs. Frankowski e Phileas Lebesgue.

TRABALLOS PRESENTADOS

*Armando Cotarelo Valledor**1923-1924*

Ingreso. - «El convento de San Francisco de Cambados», 27 Outono.

Traballo anual. - «Elia Flaccilla Augusta», 1 Nadal.

Comunicazóns. - «Homenaje poético en 1877...», 19 Xaneiro; «La juventud del P. Feixoo», 23 Febreiro; «Un gallego en La Florida», 5 Abril; «Hostia», pantaxia traxico-histórica, Mayo.

1924-1925

Traballo anual. - «Un villancico galego», 4 Outono.

Comunicazón. - «Un romance galego», 15 Santos.

1925-1926

Traballo anual. - «Un arcebispo galego desconecido», 30 Xaneiro.

*Xosé Filgueira Valverde**1923-1924*

Ingreso. - «Fiestas compostelanas en honor de S. Pío V. 3 Santos.

(1) Os sinalados ca * pasaron a socios correspondentes por estaren ausentes de Compostela.

Traballo anual. - «Nuevos documentos para la historia del patronato jacobeo», 2 Febreiro.

Comunicazóns. - «Narraciones de la perigrinación a Santiago», 15 Marzal; «Ceremonial de entrada de los Arzobispos compostelanos», 5 Abril.

1924-1925

Traballo anual. - «A eirexa románica de San Mamede de Moldes», 4 Outono.

Comunicazóns. - «O teatro en Santiago nos escomenzos do século XIX», 25 Outono; «A lenda do paxaro da Armenteira», primeira conferencia, 24 Santos; «Os nenos», 14 Febreiro; «A sage d'el Rei Branel», 18 Abril; «A festa dos malos na Galiza», 30 Abril.

1924-1925

Traballo anual. - «A paisaxe no Canzoeiro da Vaticana», 25 Outono; «Alenda da Armenteira», segunda conferencia, 5 Nadal; «O Vigairo», 27 Febreiro; «Os sonhos de Alain», 17 Abril.

Ramón Martínez Lopez

1923-1924

Ingreso. - «Una carta de la Emperatriz Isabel al concejo de Santiago sobre la victoria de Tüñez», 10 Santos.

1925-1926

Traballo anual. - «La industria de la salazón en Galicia», 20 Outono.

Comunicazón. - «Unha nota bibliográfica», 6 Febreiro.

Manuel Magariños Negreira

1923-1924

Ingreso. - «A Regueifa», 16 Santos.

Lois Tobío Fernández

1923-1924

Ingreso. - «Unas monedas castellanas halladas en el Valadouro», 25 Santos.

Traballo anual. - «O testamento de Froitoso de Ulloa», 22 Marzal.

1924-1925

Traballo anual. - «Proclamación de Felipe II en Viveiro», 11 Outono.

Comunicazóns. - «Sobre el Colegio Seminario de Viveiro», 8 Santos.

1925-1926

Traballo anual. - «A eirexa románica de Santa María de Viveiro», 16 Xaneiro.

Comunicazóns. - «Viveiro no século XVI», 17 Abril.

Xosé María de la Fuente Bermúdez

1923-1924

Ingreso. - «A socioloxía de Follas Novas», 12 Xaneiro.

Manuel Banet Díaz Varela

1923-1924

Ingreso. - «A nova organización de Galiza na futura división nacional», 25 Xaneiro.

Xosé Pena e Pena

1923-1924

Ingreso. - «El Puente de Vidán», 9 Febreiro.

Vicente Risco

1923-1924

Ingreso. - «O Castro de Caldelas», 16 Febreiro.

1924-1925

Traballo anual. - «O bufón d'el Rei», 24 Xaneiro.

Comunicazóns. - «Preito dos veciños de Caldelas co Conde de Lemos», 21 Febreiro.

1925-1926

Traballo anual. - «Ensaio de un catálogo da lingua galega», 30 Xaneiro.

Comunicazóns. - «Discurso necrolóxico de C. Michaelis», 14 Marzal.

Fermín Bouza Brei

1923-1924

Ingreso. - «En col do arte rural galego e unha das suas manifestazóns», 5 Abril.

1924-1925

Traballo anual. - «Necesidade de unha revisión das obras de Pondal e novos datos pra a sua biografía», 16 Santos.

1925-1926

Traballo anual. - «Notas de prehistoria galega», 21 Santos.

Florentino López Cuevillas

1923-1924

Ingreso. - «A idade do ferro na Galiza», 18 Abril.

1924-1925

Traballo anual. - «As mámoas do Concello de Lobetra», 25 Outono.

Comunicazóns. - «Ensaio de catalogación dos castros galegos», 7 Febreiro.

1925-1926

Traballo anual. - «Varias papeletas para a catalogación dos castros galegos», 5 Nadal.

Alfonso Rodríguez Castelao

1923-1924

Ingreso. - «O novo espírito»

1924-1925

Traballo anual. - «Cousas», 16 Maio.

1925-1926

Traballo anual. - «Deseños pra vestiren dous monecos os traxes da bisbarra de Santiago con destiño ó Museo Etnográfico», 1 Maio.

Manoel Lago e González

1923-1924

Ingreso. - Discurso de apertura da Exposición Castelao, 4 Maio.

1924-1925

† *Temos de unirnos pra defendere á Galiza.* 18 Marzal.*Salvador Cabeza de León*

1923-1924

Ingreso. - «Un episodio de la vida académica de Fontán», 6 Maio.

1925-1926

Trabalho anual. - «Festejos de la Universidad Compostelana por el nacimiento del Rey Luis I», 9 Outubro.*Comunicacións.* - «Os Galegos no teatro castelán», 24 Santos; «Discurso na sesión necrolóxica de C. Michaelis», 14 Marzal.*Anxel del Castillo López*

1923-1924

Ingreso. - «Munio Pelaez», 10 Marzal.

1924-1925

Trabalho anual. - «A eirexa de Cambre», 6 Nadal.

1925-1926

Trabalho anual. - «La fecha de la Catedral Compostelana», 9 Maio.*Conferenza.* - «La riqueza artística y arqueológica de Galicia», 8 Maio.*Antonio Lousada Diéguez*

1923-1924

Ingreso. - «A prosa galega», 12 Maio.*Xavier Pardo Bedía*

1924-1925

Ingreso. - «Marina Andrade», 18 Outubro.

1925-1926

Trabalho anual. - «As lendas da morte na Baixa Bretaña», trad. de A. de Braz, c'un estudo limiar, 28 Santos.*Ramón Otero Pedrayo*

1924-1925

Ingreso. - «Síntesis Xeográfica de Galicia», 10 Xaneiro.*Trabalho anual.* - «Pantelas, home libre», 28 Febreiro.

1925-1926

Trabalho anual. - «Discurso na sesión necrolóxica de C. Michaelis», 4 Marzal.*Xulio Balboa López*

1924-1925

Ingreso. - «Muxía e o Santuario da Barca», 17 Xaneiro.*Manoel Lugo Freire*

1923-1924

Ingreso. - «Unha conversa en col de Pondal», 8 Maio.

1925-1926

Trabalho anual. - «Routono», poesías c'unhas verbas limiares sóbor da lingua galega, 11 Abril.*Xoaquín Xil Armada*

1924-1925

Ingreso. - «Os probes da Catedral» escultura, 25 Abril.*Xohan Rof Carballo*

1924-1925

Ingreso. - «Biología e Espírito», 8 Maio.*Leandro Carré Alvarellos*

1925-1926

Ingreso. - «O engano», drama, 7 Santos.*Loís Iglesias*

1925-1926

Ingreso. - «Aves de Galicia», 22 Xaneiro.*Luis Feixóo*

1925-1926

Ingreso. - «Escolma de contos galegos do pobo», 6 Febreiro.*Xosé S. Santaló e Rodríguez de Viguri*

1925-1926

Ingreso. - «Don José Rodríguez Seoane: Su vida y su obra», 20 Febreiro.*Augusto María Casas*

1925-1926

Ingreso. - «Festa no ceo e na terra», 27 Febreiro.*Urbano Lousada*

1925-1926

Ingreso. - «Superstición, suxestión e medicina», 6 Marzal.*Gonzalo López Abente*

1925-1926

Ingreso. - «Poesías», 14 Marzal.*Ramón Cabanillas*

1925-1926

Ingreso. - «Na noite estrelecida», 14 Marzal.*Antón Noriega Varela*

1925-1926

Ingreso. - «Poesías», 14 Marzal.*Victoriano Taibo*

1925-1926

Ingreso. - «Poesías», 14 Marzal.*Xoaquín Airas Sanxurxo*

1925-1926

Ingreso. - «Colleita de oxetos pra serviren de base a un Museo Etnográfico», 14 Marzal.

Eduardo Lence Santar y Guitián

1925-1926

Ingreso. - «La Santa Hermandad», 24 Abril.
Salustiano Portela Pazos

1925-1926

Ingreso. - «Las hermandades gallegas en el siglo XV», 30 Abril

Xoaquín Lourenzo

1925-1926

Ingreso. - «O carro galego», 1 Maio.
Antonio Magariños Granda

1925-1926

Ingreso. - «Acougos», poemas, 1 Maio.
Pierre Ledevín

1925-1926

Ingreso. - «L'ame bretonne», 12 Maio.
Fr. Samuel Eixán

1925-1926

Ingreso. - «El franciscanismo literario en Galicia», 22 Maio.

Anxel Romero Cerdeiriña

1925-1926

Ingreso. - «Unhas notas sobre o rupestre na bisbarra de Ourense», San Xohán.

Alfonso Herbella Courel

1925-1926

Ingreso. - «Colleita de romances galegos», 10 San Xohán.

Mariano Tito Vázquez

1925-1926

Ingreso. - «Sono», Oleo, 10 San Xohán.
Loís Ksado

1825-1926

Ingreso. - «Aportazón fotográfica á Catalogazón de moimentos», 10 San Xohán.

Francisco Asorey

1925-1926

Ingreso. - «O Códeco Compostelán», escultura, 10 San Xohán.

Camilo Díaz Baliño

1925-1926

Ingreso. - «Ara-Gael», grabado, 10 San Xohán.

LIBROS

P. BOSCH GIMPERA - LA MIGRATION DES TYPES HISPANIQUE A L'E-NEOLITHIQUE ET AU DEBUT DE L'AGEDUBRONZE. separata da Revue Archeologique. Paris 1925. Editions Ernest Leroux (con catro mapas.)

DESBOTANDO toda idea relativa a grandes invasións e cinguíndose a hipótesis de peque-

nos desprazamentos de pobos e mais aínda a pacíficas e vagorosas relacións comerciais, estuda o ilustre profesor de Barcelona o inzamento cara o N. (Francia) e cara o L. (Italia, Cerdeña e Sicilia) de diferentes tipos propios do eneolítico peninsular e dos primeiros tempos do bronce.

Dous son pra Bosch, os principais axentes de iste inzamento: a cultura pirenaica, por cuio intermedio pasa o vaso campaniforme o Rhin e mais Alemaña e o val do Danubio e mais tarde ca invasión dos braquicefalos do rounds - barrows, a Inglaterra, e a civilización megalítica lusitano-galaica que infrúe considerabremente no circo armoricano e das Illas Británicas.

Pasado iste período de preponderancia peninsular e xa na plena idade do Bronce o centro da civilización parez trasladarse o N. da Europa (Alemaña, Scandinavia) e o val do Danubio, cousa que ven esplicar o esmorecemento, observado nos nosos inventarios da época de vandila e a falla n-iles dos tipos intermeios da evolución dos machados.

Semellante decadencia non remata se non nos fis do Bronce, nos que se comproba un forte rexurdimento que ten por teatro principal a Andalucía e que sen dúbida é debido a procura do estaño peninsular pol-os pobos da vel-ramar mediterránea.

E inútel facer notar o intrés que pra Galiza encerra iste traballo que ven por o día e de un xeito sistemático dous dos problemas mais importantes da nosa prehistoria: o das nosas relacións co circo armoricano-irlandés e cos países do Mediterráneo, problemas que de cote teñen preocupado os investigadores rexionás.

En col do método, do xeito de esposición e da bibliografía, non hai ren que falar, pois de abondo son coñecidos o prestixio e maisima autoridade que pol-a súa sabenza e pol-o seu talento goza o profesor Bosch en toda a Europa.

F. L. C.

I. LUIS PERICOT Y GARCÍA - LA CIVILIZACIÓN MEGALITICA CATALANA Y LA CULTURA PIRENAICA. Publicazón da Universidade de Barcelona, Barcelona, 1925, (con 40 figuras e 17 laminas o fin do testo.)

VELAIQU un libro de prehistoria modelo acabado e perfeito de método, de esposición e de claridade.

Divide o Dr. Pericot a súa laboura en duas partes, adicada a primeira a civilización megalítica catalana e a segunda as restantes zonas pirenaicas e as conxuncións.

Os dous asuntos están tratados maxistralmente e cun orde admirabel e ilustrados a fartura con reproducións de sepulturas e de material.

Xurde nidiamente amostrada n-iste libro a personalidade da cultura pirenaica que o autor

caracteriza pol-a zona xeográfica que ocupan os seus megalitos e pol-a espeza modalidade que imprime os elementos alleiros.

Non queremos rematar istas liñas sen espresar o noso degorante desexo de ollar incorporado o Dr. Pericot, oxe catedrático da Facultade de Filosofía e Letras de Compostela, a tarefa de investigación das nosas antigüidades prehistóricas. Home que tanto e tan fortemente leva traballado en prol da cultura catalana, non pode deixar de axudar ca súa esperanza, co seu saber e co seu talento, os que n-ista terra, e sentindo as mesmas arelas que cicais il sinte, andamos a erguer unha miga o creto esmorecido da Galiza.

F. L. C.

BULLETIN DE L'ASSOCIACIÓ CATALANA D'ANTROPOLOGIA, ETNOLOGIA I PREHISTORIA, Volum tercer - Fascicle I-Barcelona, 1925.

La caverne sepulchrale du Trou de Vivies a Narbonne. A Schulten - Una Descrición desconeguda d'Emporium (Salusti, Hist. III, 6). Joan Amades: El ball de les gitanes. Bibliografía e Noticias. Particularmente interesante para nos o baile dos xitanos que non deixa de ter imitanzas na nosa terra (os balles de cintas), e na bibliografía o traballo de D. Manuel Cazorro «La riqueza en metales preciosos de la España Antigua» Memorias de la Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, en que se ocupa do ouro galego.

ANACLETO CABEZA - UNA SERIE DE 17 CRÁNEOS PROCEDENTES DE LA ISLA DE MINDANAO, separata das Actas e Memorias da S. E. de Antrop. Etnografía y Prehistoria, Madrid, 1927.

INTERESANTÍSIMO estudo antropológico de cráneos de Mandaya, Bagobo, Manobo, Tagacolo, Atá, Bilan, Samal, Negrito, Moro e Subano.

Os cráneos en cuestión foron donados polo autor a Universidade de Compostela, onde deben atoparse.

Molta sería a nosa ledicia se o Sr. Cabeza que é galego e de caste de bós galegos adicara algunha parte do seu tempo e do seu moito saber o estudo da nosa antropoloxía que tanto precisa de investigadores serios e enteiros.

F. L. C.

REVISTAS

BIBLOS, revista da Facultade de Letras da Universidade de Coimbra, Xaneiro e Fevereiro, 1926.

SOBERBA publicación da grande e nobre Universidade portuguesa, que nos visita por primeira vez, e que é merecente da nosa mais fervente acollida.

Non somentes está n-ela representada brillantemente a ciencia e a erudición portuguesa, senon que n-un amplo senso de colaboración espiritual, procura unha aproximación co pensamento xermánico a meio do Instituto Alemán da Universidade de Coimbra, cuxo boletín forma parte d'esta revista, que xa a miúdo insertaba traballos en lingua alemá. Dixérase que o espírito de D.ª Carolina Michaelis de Vasconcelos, onde tan ben s'axuntaron os dous espíritos, orienta este labor. Tral, polo tanto, copiosa bibliografía alemá, de libros e revistas.

O sumario d'iste duplo fascículo da *Biblos* é o seguinte. *Os judeus portugueses sob o dominio dos Felipes* (III) polo Dr. Mendes dos Remedios. - *A proposito do Infante Santo en Fez*, polo Dr. Davial Lopes. - «*Os reservados da Biblioteca da Universidade de Coimbra*», por Esneto Donato. - *Biblioteca de Biblos*. - *Livros de Portugal*. - *Varia*. - *Boletín do Instituto Alemão*.

Non saberíamos encarecer a utilidade d'esta revista pr'os nosos estudosos.

S. N.

NAÇÃO PORTUGUESA.

VELEIQUI os números 9, 10 e 11, da serie actual, que o pensamento e aínda as verbas d'Antonio Sardinha siguen mantendo, enchendo as suas páxinas d'un insistente doutrinarismo antiliberal. N-esto habería moito que comentar, que surte fora d'unha notíña bibliográfica.

Ensayos e outros escritos do Sardinha, ou en col do Sardinha; un interesante traballo do Pequito Rebêlo: *As falsas ideias claras en economia agraria*; escritos de Manuel Murias, Jackson Figueiredo, Hipólito Raposo, J. da Cunha Saraiva César de Oliveira, J. Osorio de Oliveira, etc. e as notables notas políticas e literarias da *Crónica do mes* e das outras seccións xeraes.

S. N.

PARIS CONFERENCE.

NÚMEROS 5, 6 e 7, coa reseña das conferencias da Universidade Alexandre Mercereau, qu'outro día hamos reseñar.

Imprenta LAR. Real. 36 - A CRUÑA

Dr. MOSTEIRO

Médico
Odontólogo

Medicina e Cirugia da boca -- Electricidade -- Rayos X

A Clínica Dental mais completa de Galicia

SÁNCHEZ BREGUA, 51.º

A CRUÑA

LUIS FÁBREGA
DROGUERIA E FARMACIA

Progreso esquina a Luis Espada
OURENSE

MERQUE VOSTEDE

Plumeiros RAFIUM

De mais dura qu'os de pruma e limpa millor
Vêndense en todos os estabrecimentos do ramo

Andrés Perille - OURENSE

Reloxeria ZENITH

Máquinas parlantes, Discos, Agullas
e Accesorios

M. Calviño
OURENSE

A mais económica de Galicia

MERQUE VOSTEDE

SÍNTESE XEOGRÁFICA DE GALICIA
por Ramón Otero Pedrayo

SANATORIO QUIRURJICO

DIREITORES

Manuel Peña Rey

Ginecología e Partos

José Mosquera Blanco

Cirurgia geral
Especialista na gorxa, nariz e ouvidos

Situado frente á Alameda do Crucifixo, ten todas as condicións precisas.—Practicase toda clase de operacións.—Dotado de todos os adiantos que pódese a actual Cirurgia.—Modernas instalacións de RAYOS X para diagnóstico e RADIOTERAPIA superficial e fonda, con voltaxe de 250.000 voltios.—Aparello de Diatermia para tratamento de Anxietes, procesos inflamatorios, reumatismo, etcétera. Lámpara de crezo para sol d'alitude e ultra violeta para tratamento d'escrofalosis, raquitismo, alopecias, eczemas, etcétera. Admítense embarazadas, e céntrase con material esterilizado para fora da cidade en casos d'urxencia.—Poden colaborar en todos os compaños, previo consentimento dos directores.

BODEGAS GALLEGAS PEARES E OURENSE

Vinhos finos de mesa: Tinto TRES RIOS Blanco BRILLANTE. LOS GALLEGOS branco e tinto
Macía e Valeiras, Apartado 18--Ourense

Gran Café Royalty

RUA PAZ NOVOA - OURENSE

NO MILLOR SITIO

O millor café e as milliores bebidas

Orquesta e varietés

O preferido dos ourensans e dos forasteiros

ESTÁSE IMPRENTANDO

O MARISCAL

Lénda tráxica-histórica por

Ramón Cabanillas e Antón Villar Ponte

Apartado 67

Teléfono urbano 78
Id. Interurbano 49

Fernández, Torres e C.^a

FERROS -- ACEIROS -- FERRETEIRÍA

MAQUINARIA AGRÍCOLA

Linares Rivas, 12

A CRUÑA

DISPONÍBRE

Augas bicarbonatado-sódicas de
M O N D A R I Z

FONTES DE GÁNDARA e TRONCOSO
Propiedade dos FILLOS DE PEINADOR

MONDARIZ—BALNEARIO está situado a 35 kilómetros de Vigo e a 20 das
estaciós de Porriño e Salvatierra de Miño

O Hotel do Estabrecimento está aberto do 1.º de Mayo a 31 de Octubre

1000

F. ROMAN E SACO

DROGUERIA

e FARMACIA

Pereira, 19

Telefone 28

LOURENSE

ADEQUIRA

OS:NEROS

POB

FILGVEIRX:VALVERDE